

WAKO II

Geïntegreerde evaluatie van de impact van warrelnet- en boomkorvisserij

DUUR VAN HET PROJECT
01/05/2009 – 30/11/2011

BUDGET
178.424€

CONTEXT

Het project WAKO-II is de opvolger van het project "Evaluatie van de milieu-impact van WARrelnet- en boomKOrvisserij op het Belgisch deel van de Noordzee" (WAKO-I). In WAKO-I werden verschillende wetenschappelijk disciplines en expertises samengebracht voor verkennend onderzoek. WAKO-II wil op deze basis verder bouwen om de brug te slaan tussen projecten, exclusief gericht op de studie en het beheer van het Noordzee-ecosysteem (zoals Westbanks, het EU SCANS-II project, ...), en projecten die exclusief op visserij gericht zijn (zoals diverse projecten binnen het Europees Visserij-Fonds). Op die manier beoogt WAKO-II het leggen van de wetenschappelijke fundamenten voor de ontwikkeling van een geïntegreerd beleid, waarin zowel het leefmilieu als de visserij duurzaam kunnen plaatsvinden.

PROJECTBESCHRIJVING

Doelstellingen

De studie is gericht op een geïntegreerde evaluatie van de directe effecten van warrelnet- en boomkorvisserij in het Belgisch deel van de Noordzee (BDNZ). Hiervoor zijn 4 werkpakketten opgesteld, namelijk (1) het kwantificeren van de voornaamste directe, korte-termijn effecten van warrelnet- en boomkorvisserij voor het BDNZ, (2) de ontwikkeling en toepassing van een methodologie om de gevoeligheid te evalueren van een reeks sleutelsoorten behorende tot de ecosysteemcomponenten endo- en epifauna, vis, zeevogels en zeezoogdieren, (3) het maken van spatio-temporele verspreidingskaarten voor deze sleutelsoorten en (4) de integratie van de gevoeligheidskaarten van de diverse sleutelsoorten met de visserij-inspanning van warrelnet- en boomkorvisserij.

Methodologie

De impact van boomkorvisserij op de diverse ecosysteemcomponenten wordt onderzocht door het gecombineerd gebruik van literatuurgegevens, experimentele zeezeizen en monitoringsdata. De impact van warrelnetvisserij op het BDNZ is veel minder goed gekend. Behalve onderzoek naar de doodsoorzaak van gestrande bruinvissen, is de impact van deze visserij niet gekwantificeerd. Daarom wordt een programma opgesteld waarbij sterfte door (bij)vangst, en de effecten op andere soorten dan de bruinvis, worden opgevolgd. De medewerking van de warrelnetvisserij is hierbij cruciaal.

De kwantificatie van de korte-termijneffecten (werkpakket 1) zal in het tweede werkpakket worden gecombineerd met literatuurgegevens over het herstel van diverse soorten. Er wordt een methodologie ontwikkeld om beide parameters met elkaar in verband te brengen om de gevoeligheid van een aantal sleutelsoorten te evalueren. De lijst van sleutelsoorten omvat zowel soorten die gevoelig zijn aan een bepaalde visserij-techniek als soorten die tolerant zijn voor deze vorm van verstoring.

Deze soortenlijsten, één voor warrelnetvisserij en één voor boomkorvisserij, kunnen elk van de ecosysteemcomponenten omvatten. In het derde werkpakket worden verspreidingskaarten gemaakt voor de vermelde soorten. Voor endo-, epifauna en vis wordt dit met habitatgeschiktheidskaarten volbracht, terwijl van zeevogels en zeezoogdieren volledige bedekkingskaarten worden ontwikkeld. Deze laatste worden ondersteund door waarnemingen op zee met onderzoeksvaartuigen (RV Belgica en Zeeleeuw) en geschikte modelleringen.

De gebiedsdekkende verspreidingskaarten of de habitatgeschiktheidskaarten van diverse soorten worden in het finale werkpakket gecombineerd met hun gevoeligheid. Zo zal een gebied met een hoge abundantie van een bepaalde sleutelsoort die tevens heel gevoelig is aan boomkorverstoring een hoge gevoeligheidscore krijgen. Anderzijds zal een gebied dat heel geschikt is voor een sleutelsoort die bijvoorbeeld niet gevoelig is aan warrelnetverstoring, een lage gevoeligheidscore krijgen. Door de gevoeligheidsscores van verschillende soorten over verschillende ecosysteemcomponenten met elkaar in verband te brengen worden een aantal gevoeligheidskaarten gegenereerd voor warrelnet- en boomkorvisserij. Op die manier kan de gevoeligheid van een zone op het Belgisch Deel van de Noordzee voor warrelnet- en boomkorvisserij worden bepaald. Deze kaarten worden vergeleken met de best beschikbare informatie over de verspreiding van de visserij-inspanning met als doelstelling het proces van ruimtelijke planning op het Belgisch deel van de Noordzee te ondersteunen.

WAKO II

Geïntegreerde evaluatie van de impact van warrelnet- en boomkorvisserij

VERWACHTE RESULTATEN

- Wetenschappelijke publicaties
- Projectwebstek (www.ilvo.vlaanderen.be/wako)
- Presentaties, posters, etc. om het brede publiek te informeren
- Databanken en methodologieën, bruikbaar voor verder onderzoek en beleidsondersteuning
- Wetenschappelijke kennis ter ondersteuning van het visserijbeleid en het beheer van BDNZ

INTERACTIE TUSSEN DE VERSHILLENDE PARTNERS

WAKO-II kan rekenen op een uitgebreid consortium met expertise in verschillende disciplines, gaande van fundamenteel wetenschappelijk tot toegepast onderzoek. Deze kennis reikt over verschillende ecosysteemcomponenten, van benthische invertebraten, over vis tot organismen aan de top van het voedselketen (zeezoogdieren en zeevogels). Visserij-specifieke effecten worden steeds in samenwerking met het ILVO bestudeerd. Voor benthos-gerelateerd aspecten zijn het ILVO en de Sectie Mariene Biologie (UGent) verantwoordelijk. Het INBO is gespecialiseerd in zeevogels, terwijl KBIN/BMM voornamelijk betrokken is bij het deel over zeezoogdieren. Voor geïntegreerde evaluaties wordt één van de partners als verantwoordelijke aangeduid, maar is samenspraak met elk van de partners de voornaamste leidraad.

PARTNERS

ILVO

Coördinatie, kwantificeren van de impact op benthos en demersale vis, evaluatie van de gevoeligheid van de sleutelsoorten, ontwikkeling van habitatgeschiktheidskaarten voor epifauna en vis en evaluatie van de gevoeligheidskaarten en visserij-inspanning.

KBIN/BMM

Kwantificeren van de impact op zeezoogdieren, evaluatie van de gevoeligheid van de sleutelsoorten (coördinatie van methodologie-ontwikkeling en toepassing) en ontwikkeling van verspreidingskaarten voor zeezoogdieren.

INBO

Kwantificeren van de impacten op zeevogels, evaluatie van de gevoeligheid van de sleutelsoorten en ontwikkeling van verspreidingskaarten voor zeevogels

Sectie Mariene Biologie, Universiteit Gent

Evaluatie van de gevoeligheid van de sleutelsoorten, Ontwikkeling van habitatgeschiktheidskaarten voor endofauna en kennis over de impact op endofauna

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Jochen Depestele¹, Kris Hostens², Hans Polet¹ & Sofie Vandendriessche²

ILVO - Eenheid Dier, Visserij

Sectie

¹Technisch Visserij onderzoek

²Biologische Monitoring

Ankerstraat 1

8400 Oostende

Tel. + 32 (0) 59 56 98 38

Fax. + 32 (0) 59 33 06 29

Jochen.Depestele@ilvo.vlaanderen.be

Partners

Wouter Courtens & Eric Stienen

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)

Kliniekstraat 25

B-1070 Brussel

Tel: +32 (0)2 558 18 28

Fax: +32 (0)2 558 18 05

Eric.Stienen@inbo.be

Steven Degraer & Jan Haelters

Koninklijk Belgisch Instituut voor

Natuurwetenschappen (KBIN/BMM)

Afdeling BMM - Beheerseenheid van het

Mathematisch Model van de Noordzee

3de en 23ste Linierégimentsplein,

B-8400 Oostende

Tel: +32 (0)59 24 20 55

Fax: +32 (0)59 70 49 35

S.Degraer@mumm.ac.be

Gulledelle 100, 1200 Brussel

Tel: + 32 (0)2 773 21 11

Fax: +32 (0)2 770 69 72

J.Haelters@mumm.ac.be

Marijn Rabaut & Magda Vincx

Universiteit Gent

Vakgroep Biologie

Sectie Mariene Biologie

Krijgslaan 281 S8

B-9000 Gent

Tel: +32 (0)9 264.85.29

Fax: +32 (0)9 264.85.98

Marijn.Rabaut@ugent.be

Opvolgingscomité

Voor de volledige en de meest up-to-date

samenstelling van het Opvolgingscomité,

gelieve onze databank van federale

onderzoeksacties (FEDRA) te bezoeken op

<http://www.belspo.be/fedra> of

<http://www.belspo.be/ssd>

